

Wervingskracht? De VVD levert niet en luistert niet naar haar leden

Posted on 26 november 2026 by Pieter de Jonge

Aanstaande zaterdag 28 november houdt de VVD, voor de derde keer in evenzoveel jaar, haar najaarscongres in Den Bosch. Een heus congres, de 'VVD-festivals' zijn verleden tijd. Een inhoudelijk congres, met twee ronden van een uur aan deelsessies. De VVD neemt leden weer serieus.

Tenminste, op het eerste gezicht. De algemene vergadering begint om 10.00 uur. Belangstellenden kunnen vanaf 9.15 u deelnemen aan een ontbijt. Daarvoor, van 9 u tot 9.15 u, worden moties besproken.

Door digitale deelsessies kunnen moties vooraf besproken worden. Ook andere partijen perken zo het aantal in dat daadwerkelijk aan de landelijke vergadering wordt voorgelegd. Toch verbaast het dat die fysieke bespreking zo vroeg plaatsvindt, feitelijk al voor aanvang van het partijcongres. Afgelopen december begon het congres ook al vroeg voor wie ver moest reizen. Toeval dat dit binnen een jaar een tweede keer plaatsvindt of wordt het beleid?

Ondernemers

De korte tijd voor moties staat in contrast met de 40 minuten die aan het einde van de middag, als laatste onderdeel voor de afsluitende borrel, staan ingepland voor een podiumgesprek met Picnic-oprichter en VNO-NCW-voozitter Coen van Oostrom.

Sinds het voorjaar reist Ruben Brekelmans het land en VVD-activiteiten af om ondernemers te spreken en om partijgenoten over die ervaringen te vertellen. Het keerde terug in de toespraak die hij op het vorige congres hield en in zijn Binnenhoflezing van afgelopen september. Op vrijdag 20 november, de Dag van de Ondernemer, was hij te gast in het tv-programma *Café Kockelmann*. Een tekstschrijver was uitgedaagd om vooraf een tekst uit te schrijven die Brekelmans die dag zou kunnen uitspreken. Het bleek overeen te komen met wat hij die dag daadwerkelijk op sociale media plaatste.

Diezelfde vrijdag werd een bijeenkomst van 'Brussel in de Buurt', gesprekken van VVD-Europarlementariërs (dit keer Malik Azmani) met burgers, bezocht door overwegend ondernemers. Op de VVD-site was voor maandag 23 november in Hoofddorp een 'townhall meeting' van Dilan Yeşilgöz met ondernemers aangekondigd.

De Dag van de Ondernemer is een initiatief van MKB-Nederland. Intussen is binnen de VVD het Thematisch Netwerk (TN) voor het MKB en zzp'ers opgeheven.

Ledensessie

Maandag 23 november stond de bijeenkomst in Hoofddorp niet langer op de agenda. Een dag eerder werden leden uitgenodigd voor een digitale bijeenkomst met Dilan en Ruben, met partijvoorzitter Ton van Nimwegen als moderator.

Leden met bestuursfuncties werden uitgenodigd voor de sessie van 20.00-21.00 uur, overige leden van 21.00-22.00 uur. Tijdens de sessies was niet zichtbaar wie deelnamen. De chatfunctie was uitgeschakeld. Vragen konden gesteld worden via 'Q & A', alleen de host en de leden van het panel konden alle vragen zien. Hooguit 10 leden mochten de vraag stellen, zonder in beeld te komen.

Bij de tweede sessie werden volgens Brekelmans 170 vragen ingediend. Volgens de partijvoorzitter namen 200 leden deel. Geen reden om aan te nemen dat de

momenteel drie belangrijkste personen in de partijhiërarchie anders dan de waarheid spreken. Toch was het sterker geweest als deelnemers het zelf hadden kunnen verifiëren.

Rechtser…

Het kabinet-Rutte2 (2012-2017) bestond uit VVD en PvdA, conform de verkiezingsuitslag van september 2012. Rutte3 en 4 (2017-2024) waren vierpartijencoalities met CDA, D66 en ChristenUnie. Vanaf Rutte3 kreeg de rechtervleugel van de VVD, degenen die zich herkenden in Hans Wiegel en Frits Bolkestein, het gevoel dat hun premier de goede relatie met eerst PvdA en nu D66 belangrijker vond dan het omzetten van VVD-standpunten in beleid. Voor deze leden vormde in 2018 het vervangen van het najaarscongres door een 'VVD-festival' aanleiding zich te organiseren.

De festivals zijn verleden tijd. En de partij vaart sinds Yeşilgöz in 2023 partijleider werd een rechtsere koers. Moties van de rechtervleugel krijgen vaker een positief preadvies (wat betekent dat leden wordt aanbevolen voor de motie te stemmen). Regeren met PRO wordt uitgesloten. De nabijheid met andere rechtse partijen wordt gezocht.

In het binnenland wil de VVD nu JA21 als voorkeurspartner, noodzakelijk nu het Bontenbal-CDA optrekt met D66 en PRO. Tegelijk is er toenadering tot de Belgische partijen Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) en de Mouvement Réformateur (MR). VVD-prominenten willen gezien worden met de liberaal-conservatieve partij van de Belgische premier Bart De Wever. Begin september sprak Yeşilgöz voor het congres van MR, de Franstalige Belgische liberalen. MR-leider Georges-Louis Bouchez was aanvankelijk aangekondigd als hoofdspreker op het VVD-congres, maar zegde af.

… maar is het gemeend?

Zo op het oog krijgt de Wiegel- en Bolkesteinvleugel nu haar zin. Maar voor hoelang? Tijdens de kabinetten Rutte3 en 4 werd geregeerd met de voorkeurspartners van de D66-vleugel. Rutte was als JOVD-voorzitter begin jaren '90, als staatssecretaris (2003-2006) en als beginnend partijleider (2006-2009) een representant van de progressieve VVD'ers. Diezelfde Rutte aanvaardde in 2010 gedoogsteun van de PVV voor zijn eerste kabinet (2010-2012) en presenteerde een regeerprogramma 'waar rechts Nederland zijn vingers bij aflikt'.

Dilan-critici denken met weemoed aan hem terug, om te vergeten dat Rutte uit pragmatisme net zo goed opnieuw met rechtse partijen in zee had kunnen gaan. Wie blij is met de huidige koers, moet bedenken dat ook die kan veranderen, zodra de partijtop dit effectiever vindt.

Onmondige kinderen

Daar wringt de schoen. Ook tijdens de kabinetten-Rutte3 en 4 werd de verminderde ledeninvloed aangekaart. De partijleiding heeft op cosmetische punten toegegeven, maar luistert zij werkelijk naar de leden?

In deze kritiek vinden leden uit alle VVD-subgroepen elkaar. Tegelijk scheiden zich hier de geesten binnen de rechtervleugel: sommigen zijn blij dat de partij weer rechts wordt, anderen teleurgesteld omdat leden nog steeds als onmondige kinderen worden behandeld.

Daar heeft in ieder geval de regio Zuid genoeg van. Tegen de wens van de partijtop in heeft zij Frans Weekers naar voren geschoven als kandidaat voor het lijsttrekkerschap van de VVD voor de Eerste Kamer.

Angst voor CDA-scenario

Journalistieke belrondjes worden onderhand een deprimerende bezigheid. Contacten die ik belde blijken hun lidmaatschap op te zeggen, dit te overwegen of mensen te kennen voor wie een van de twee geldt. Dit hoor je van VVD'ers uit de linkervleugel, uit het midden en uit de rechtervleugel, dus uit alle geledingen.

Omdat de partijtop niet luistert naar leden, wordt ook niks gedaan met opbouwende feedback en met waarschuwingen. Bezorgde leden vrezen een CDA-scenario: bij verkiezingen ineens een terugval naar 5-6 Kamerzetels.

Volgens Yeşilgöz is de VVD altijd de enige rechtse partij die in het kabinet zit, bereid is verantwoordelijkheid te nemen. Ook Rutte vond verantwoordelijkheid nemen beter dan 'roepen vanaf de zijlijn'.

Lagere belastingen en minder regels, welke ondernemer wil dat niet? De VVD belooft het. Maar ze zit al sinds 1994, op drie jaar oppositie na (van 2007 tot 2010), ononderbroken in de regering. Ze had het dus allang kunnen regelen. En iemand

die zijn lidmaatschap opzegde, vond dat PRO het afgelopen jaar vanuit de oppositie meer van haar asielstandpunten had verwezenlijkt dan de VVD de afgelopen zestien jaar in de regering.

Afschuiven

Wanneer leden dit soort punten aandragen, antwoordt de partijleiding standaard dat coalitiepartners tegenwerk(t)en. Een kernwaarde van het liberalisme is eigen verantwoordelijkheid. Je probeert het eerst zelf. Een partij die eigen falen consequent afschuift op anderen, kan die zich wel liberaal noemen?

Geen overtuigingen en niet leveren wat beloofd is. Hoeveel wervingskracht blijft dan nog over?

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*